

Un tast de... 'L'any que va caure la roca', de Pep Coll

L'any que va caure la roca

Columna

Autor: Pep Coll

Gènere: Novel·la

Pàgines: 592

Preu: 20,90 €

Un grup de joves d'un poble de muntanya no vol seguir la tradició familiar que els obligaria a quedar-se a casa conreant les terres. L'enfrontament amb els seus esdevé un combat tan constant com inútil. Fins que la matinada d'un diumenge del 1975, tornant de la discoteca, els set joves es troben amb un fet dramàtic que capgira les seves vides i la història del poble. La tragèdia que els cau a sobre, però, els planteja la possibilitat de començar de nou, d'obrir les portes al somni d'una societat diferent. Pep Coll retorna al món literari de *Dos taüts negres i dos de blancs* amb una novel·la plena d'humanitat i d'alenada èpica.

Cotxes, joves i xinxilles

No hem sabut mai a quina hora de la nit el poble va desaparèixer de la faç de la Terra. Érem molt joves, llavors, i tot i així ens sentíem els més desgraciats del món. La condició d'hereu ens havia condemnat de per vida a quedar-nos a casa amb els pares i padrins, mentre que els nostres germans havien tingut el privilegi d'anar-se'n a la ciutat, a treballar en una feina neta, a continuar els estudis, o a fer el que els vingués de gust. Com deia l'Esteve del Guillot, la desgràcia ens venia d'haver heretat dels vells un munt de béns inútils. Pitjor que ser uns desheretats. Dissabte fèiem cap tots a la discoteca. Per bé que la majoria ens hi deixàvem caure amb poc entusiasme, teníem ganes d'escapar-nos d'aquell món de vells, de bèsties i de rocs, de carrers empedrats, bruts de fem, abonyegats per les roques enormes que sobresortien de les cases com tumors d'un mal lleig.

Havent sopat ens entreteníem bona estona al bany ensabonant-nos de cap a peus, perfumant-nos a raig d'ampolla per treure'ns del damunt la pols dels camins, les brosses i cospins enganxats als cabells, la pudor de fem que arrossegàvem tota la setmana. La mare ens havia deixat damunt del llit la roba neta i planxada. La majoria dels nostres vells veien amb bons ulls la sortida nocturna del dissabte. L'esperança que a la discoteca trobaríem una dona per casar-nos podia més que la por a l'accident de cotxe, a l'alcohol o a altres porqueries encara pitjors que ells sortosament ignoraven. Es negaven a admetre que les dones havien fugit del país com de la pesta, que les poques que hi havien quedat, el *rebuig* de la ramada com en deia el Bepgròs, s'estimaven mil vegades més a parlar-se amb un castellà mort de gana abans que amb un pagès del poble més rònec i miserable del Pallars. Tanmateix, els dissabtes d'hivern la discoteca semblava el mercat del mascle. I així i tot, suportàvem tres o quatre hores de patxum-patxums eixordadors tot fent veure que ens divertíem, només per poder presumir l'endemà que havíem passat la nit al Yellow. Si ens quedàvem engorronits a casa, ens sentíem encara més desgraciats. La nit del dissabte era sagrada per nosaltres: encara que s'ensorrés el món, hauríem tocat el dos del poble.

No l'oblidarem mai, el dissabte 11 de gener de l'any 1975, la nit que ens havia de canviar la vida, la dels nostres familiars i la del poble de Malpui per sempre més. A dos quarts de dotze en punt el clàxon del Land Rover del Jaumet va reclamar des de la placeta de la Font els seus tres passatgers habituals. El conductor era tan puntual per anar a la discoteca com per anar a l'Escola Agrària, per bé que la nit del dissabte es mostrava més indulgent amb els tardaners. No li venia de cinc minuts perquè, a banda d'avorrir-se com un xut tota la nit, els ocupants li paga-

ven la gasolina. Un duro per cap. En canvi, els dimarts i dijous al vespre, quan feia de taxista de tota la colla a càrrec de l'Escola Agrària, no volia fer tard a classe.

L'Esteve del Guillot fou el primer d'acudir. Abans de ficar-se al cotxe es va treure la gavadina, la girà pel costat del folre i, després de deixar-la curosament plegada damunt la darrera fila de seients del jeep, es va asseure al davant. Així ho havia volgut el Jaumet des del primer dia. Encara que l'Esteve no tenia carnet de conduir, amb ell de copilot se sentia més segur al volant. Gairebé xafant-li els talons arribà el Nasi de Peruto, menut, escanyolit dins la seva caçadora enorme que hauria anat bé al Jaumet, que en feia dos com ell. El Bepgròs de Tabola fou, com de costum, el darrer d'arribar. No es presentà fins a tres quarts tocats, amb el seu abric de llana blau marí, perfumat de cap a peus, impecablement pentinat com si l'hagués bavat una vaca. El Jaumet no deixava fumar al jeep. Així que, abans d'entrar al cotxe, feu la darrera pipada al seu Bisonte i el llençà cap al fang del peu de l'abeurador. Tancà la porta de patac i renegà contra son pare:

—Me càgon lo cap que l'aguanta! No m'hi veuran més el pèl, a casa! Avui em quedaré a Tremp a l'hotel.

El Nasi, que sempre s'imaginava el sentit literal de les paraules, per un moment va veure el fatigós cagalló del Bep damunt la closca grisa del vell de Tabola. El Jaumet va suposar que si el Bepgròs es quedava a dormir a Tremp, a la tornada al poble no tindria el seu duro, i pensà que al proper viatge li reclamaria els deu rals corresponents a l'anada. Engegà el motor, encengué els fars i, després de fer un cop d'ull a cadascun dels tres miralls retrovisors, posà la primera marxa i enfilà la carretera. A fora començaven a caure gotes. El Nasi va preguntar al company de seient:

—Que te'l compren o què, el 850?

—Me n'havia sortit un de millor de segona mà, un 124 —va explicar per a tots el Bepgròs—. Se'l ven el Frare de Sant Roc. En demana cinquanta mil peles, però a mi me'l deixaria per quaranta, m'hi jugo un colló. Se'n vol anar a Andorra i allà se'n comprarà un d'importació. Però el meu vell no en vol ni sentir parlar.

—Quin vell vols dir? —preguntà l'Esteve—. Ton pare o ton padrí.

—Tots dos! Càgon lo forat de Carreu! Mon padrí no en sap re, del cotxe, però ell és encara l'amo de casa. La casa, l'agenda i la llibreta del banc, tot ho té a nom seu mentre visqui. A ell potser podria convence'l, però llavors mon pare...

L'Esteve va tallar-lo:

—Com vols que ton pare et deixi manar a tu, si ell encara no ha pogut manar mai? Si fas bondat, quan siguis vell podràs comprar-

te el cotxe que vulguis. Servirà almenys perquè el teu fill et porti al cementiri.

—A casa meva passa el mateix amb el tractor —es queixà el Nasi.

El Bepgròs va rematar la conversa amb la seva maledicció preferida:

—Cony de vells! Així agafessin tots la pesta dels conills!

Va ploure tot el camí, una d'aquestes pluges d'hivern fines i persistents, tan callades que es fan notar tan sols pels roncs compassats de les gomes de l'eixugaparabrises. Arribant a Tremp, el Jaumet va observar el pàrquing de la discoteca, va veure un forat no gaire lluny de l'entrada i hi va encargar el jeep amb la seva prudència habitual. Però el cotxe que venia al darrere l'avançà i li prengué el lloc. Era l'Andreu del Poblador amb el seu flamant Seat 127 de color vermell, el diable de la carretera, com li deia tothom. Ell, amb el Toni de la Roieta i el Bep-xic del Xollat, que portava de viatgers, completaven la colla de Malpui.

—Ets més lent que un bou tacat de freixura! —bramà el Bepgròs. Saltà del jeep i els altres dos al seu darrere. El Jaumet adreçà les rodes del jeep i s'allunyà a la recerca d'un lloc a l'extrem del pàrquing.

L'Andreu va baixar del cotxe imitant els gestos victoriosos de Fittipaldi després de guanyar amb el seu Mac Laren el campionat del món de Fórmula 1. Eufòric i victoriós, proclamava haver batut, a pesar de la pluja, el nou rècord de velocitat entre Malpui i Tremp: vint-i-tres minuts i quinze segons. El Bep-xic confirmava la gesta del conduc-

Avançament editorial

Les xinxilles són uns rosegadors amb els quals esperen fer negoci un grup de joves

■ PIXABAY

—Això mateix, senyoreta. Amb tres glaçons.

Li va servir la beguda sense mirar-se'l, com qui dona aigua al bestiar, i ell va posar damunt del taulell un bitllet de mil pessetes. Sempre li pagava amb un bitllet verd perquè li hagués de tornar el canvi, així l'obligava a estar per ell uns segons més. I, amb una mica de sort, podria fregar-li un instant la fredor dels dits. L'Esteve del Guillot es ficà els diners del canvi a la cartera, agafà el got i es girà d'esquena a la claror del bar amb la intenció de no allunyar-se'n gaire. Tan aviat com la situació s'espongés, buscaria un lloc en un extrem de la barra, on pensava instal·lar-se tota la nit. Ell era el més gran de la colla. Havia complert vint-i-sis anys, de manera que el Jaumet i el Toni, que en tenien disset o divuit, el veien gairebé com un vell. Si en aquesta edat cada any de diferència és una línia roja que separa una colla de l'altra, vuit anys suposen una frontera llunyana. En realitat, el jovent de Malpui formàvem una colla peculiar, un poti-poti d'edats, d'origens familiars i de caràcters dispars units pel tedi de viure en un poble de mala mort i per la necessitat d'escapar-nos-en sempre que podíem a la recerca d'un local de diversió on avorrir-nos de manera més neta i moderna.

Dins del grup a l'Esteve se'l respectava per l'edat, però també pel tracte franc, sense aires de superioritat, que tenia amb tots, i sobretot se'l respectava per la seguretat que mostrava en les seves afirmacions. De més a més, era l'únic que havia tingut ocasió de conèixer món durant la llarga fugida del poble. Havia volgut posar una granja de vaques, una explotació d'una dotzena de caps, però son pare s'hi negà. Un dia, després d'una forta discussió, va tocar el dos de casa jurant que no li tornarien a veure més el pèl. Tan sols ell sap on va anar i el que va fer els dos anys que va estar fora. No en volia parlar mai. Pel carter del poble es va saber que havia enviat una carta procedent dels Estats Units adreçada a sa germana petita. Va ser la Cèlia, una nena d'onze o dotze anys, la qui el va fer tornar a casa. Va arribar al poble que no semblava el mateix. Calmat, cordial amb tothom, disposat a obeir son pare. Es veu que el seu vell, perquè el noi estigués content, estava disposat a construir un corral i comprar una dotzena de vaques de llet, però aleshores ell li va dir: "No malgastis els diners. Amb dotze vaques encara ens farem més pobres. Ja estem bé com ara".

El Jaumet i el Nasi no van entrar a la discoteca. Quan anaven a comprar l'entrada, van ensopegar amb el Marqués d'Aransís, que feia poc havia muntat un criador de xinxilles amb dos socis d'Isona. Es van interessar pel negoci, i com que a fora plovia i a dins amb tot aquell tribulossi eixordador no es podia enraonar de negocis, van buscar un bar a l'entrada de Tremp. Asseguts en una taula allunyada de la porta, el Nasi es va treure de la butxaca de la caçadora una llibreta on anava anotant que en un criador de xinxilles hi ha d'haver un mascle per cada sis femelles, que aquestes

crien dos cops a l'any una mitjana de quatre ratolins i mig per part, i que al cap de set o vuit mesos ja són prou grosses per sacrificar-les. El Jaumet preguntà a l'expert si realment ell creia que la pell de les xinxilles era millor negoci que la carn de conill. A casa seva en tenien una vintena de gàbies que son pare pensava ampliar fins a trenta.

—Ni punt de comparació! —exclamà el Marqués—. El conill agafa totes les pestes del món. Amb lo que us estalviareu en medicaments podeu comprar tot el pinso de les xinxilles. Barrejat amb alfals en gasten molt poc. I a l'hora de vendre no cal portar-les a l'escorxadador ni esperar que passi el conillaire: quan és prou grossa, la mates, li treus la pell i a cobrar. Les primeres bèsties us les podem proporcionar nosaltres. —Feu una pausa i continuà—: Set mascles i quaranta-dos femelles és un bon començament. Si voleu, també us portem les gàbies; coneixem un proveïdor de Balaguer que ens fa molt bon preu. Ja podeu buscar un corral ben gran per al criador. A quina casa el voleu posar?

El Nasi va respondre:

—Ni a la meua ni a la seva. No volem problemes amb la família, nosaltres.

—Una granja nova? —s'entusiasmà el d'Aransís—. Ara m'agradeu!

—Hem trobat un lloc a la rectoria del poble.

—Què em dius, ara? Que penseu fotre aquestes rates a la casa del capellà?

—És que el capellà no viu a la rectoria —va aclarir el Jaumet—. Fa anys que s'està a la Pobla. Al pis de dalt de la rectoria hi tenim el teleclub. Als corrals de sota no hi ha res i hi posarem el criador.

El Nasi afegí:

—El capellà ens n'ha donat permís, i fins i tot ens ha ajudat a netejar els corrals. És un paio jove i trempat. I ens ho deixa de franc: no et pensis ara que ens vulgui cobrar lloguer.

—Jo no me'n fiaria —va dir el Marqués—. La rectoria no és seva, és del bisbe de la Seu. D'aquí a un any o dos canvien el capellà i el que ve nou us fot al carter. Llavors on aneu?

—Ostres, ostres! —remugava el Jaumet—. Potser sí que té raó.

El Nasi de seguida hi trobà una solució:

—Li farem firmar un paper, així no ens en podran treure.

—T'hi pots fregar el cul, amb un paper firmat pel capellà! Us veia més ambiciosos, xicots! —exclamà el d'Aransís, traient una targeta de la cartera que deixà damunt la taula—. Ja em direu lo que us fa falta. —S'aixecà de la cadira, anà a la barra a pagar la seva cervesa i passà la porta.

Pep Coll

Pep Coll (Pessonada, Pallars Jussà, 1949) és autor de *Muntanyes Maleïdes* (1993), *La mula vella* (1989), *El segle de la llum* (1997), *L'abominable crim de l'Alsina Graells* (1999), *El salvatge dels Pirineus* (2005), *Les senyoretetes de Lourdes* (premi Sant Jordi 2007), *Dos taüts negres i dos de blancs* (2013) i *Al mateix riu d'Heràclit* (2018).

tor mostrant el rellotge de polsera amb què havia cronometrat la cursa.

Poc després va tornar el Jaumet d'aparcar a la quinta forca de l'esplanada, illavors per uns moments ens vam trobar tota la colla del poble davant l'entrada del Yellow.

—Els set magnífics de Malpui! —va brammar un concho de Llenasquer assenyalant-nos amb gestos exagerats—. Tota la patuleia! Aquí els teniu, acabats de sortir de les esplugues de la roca!

De seguida ens vam dispersar com si fóssim uns desconeguts. Si el fet de ser de poble ja era de per si una vergonya, ser de Malpui era una vergonya penosa.

El Yellow era ple de fum, de soroll i del jovent que hi acudia de tots els pobles de la comarca. L'Esteve va adquirir l'entrada, i un cop dins la foscor s'anà obrint pas entre esquenes de mascle, i de tant en tant alguna espatilla nua que feia olor de perfum i de dona. Acabant d'entrar, la multitud s'amuntegava davant la barra del bar, l'abeurador, com deia el Bepgròs. Tots necessitàvem tenir als dits un got de vidre amb alguna cosa freda dins. L'Esteve trigà una estona per arribar a l'abeurador i, quan hi va ser, es quedà observant els tràfecs de la Caty, l'única noia que servia entre cinc o sis cambrers. Mut i sense presses, plantat com un estaquirot a primera fila, envoltat de jovenalla que proclamaven a crits la seva beguda predilecta. Quan la cambra va clissar-lo, continuà servint com si no l'hagués vist. Al últim s'hi acostà:

—Un suc de pinya?

Foto: M. ÀNGELS TORRES

Nacional

**Comença
la 52a edició
de la UCE**

El secretari de Salut Pública fa una crida des de Prada a recuperar llibertats passada la Covid-19

**Dolor i
protesta
al Pla de l'Os**

Tres anys de l'atemptat terrorista a Barcelona i Cambrils

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

El primer 155 torna a Negrín

FITA • Documents de la retallada de l'Estatut feta el 1934 com a represàlia a la proclamació de Companys tornen d'un bagul de París a Las Palmas per a l'estudi **RUMB** • Els papers van anar de València a Barcelona i els va salvar el cònsol mexicà a Marsella

David Portabella
LAS PALMAS

Madrid, València, Barcelona, la mina Canta (la Vajol), Pau i les mans del cònsol mexicà a Marsella abans de dècades d'oblit en un bagul de París. Aquesta és la peripècia del primer article 155 aplicat a la Generalitat de Catalunya. Vuitanta-tres anys abans de la suspensió de l'autogovern imposada per Mariano Rajoy el 2017, l'Estatut de Núria, que havia superat l'examen a la comissió mixta de les Corts republicanes i que tot just es desplegava, era retallat a partir de l'octubre del 1934 com a represàlia del Consell de Ministres a la proclamació de l'Estat Català feta per Lluís Companys el 6 d'octubre. La documentació del primer 155 ha dormit en un bagul del soterrani de la casa dels Negrín a París i retorna ara a la Fundació Juan Negrín de Las Palmas, presidida per José Medina, que l'obre per a El Punt Avui en exclusiva, mentre treballa en la seva digitalització.

El barri de la Vegueta, la joia del nucli històric de

Las Palmas de Gran Canària, és un emblema: els seus edificis i les seves places són el patró urbanístic que va ser exportat a les ciutats colonials de l'Amèrica Llatina. Al número 30 del carrer dels Reis Catòlics hi ha la Fundació Juan Negrín, consagrada al llegat de l'eminent doctor i president de la República Espanyola (1937-1939) nascut a Las Palmas el 1892 i mort a l'exili de Pa-

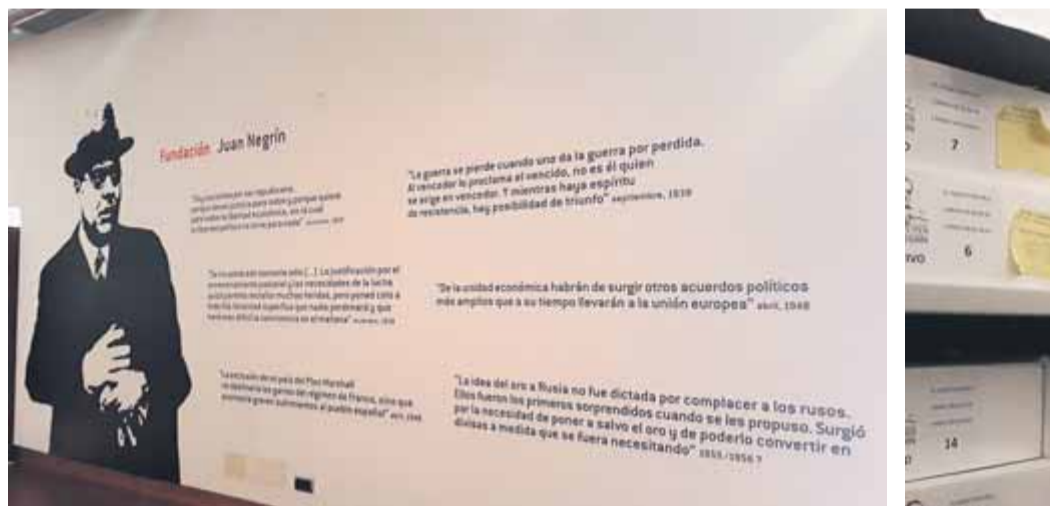
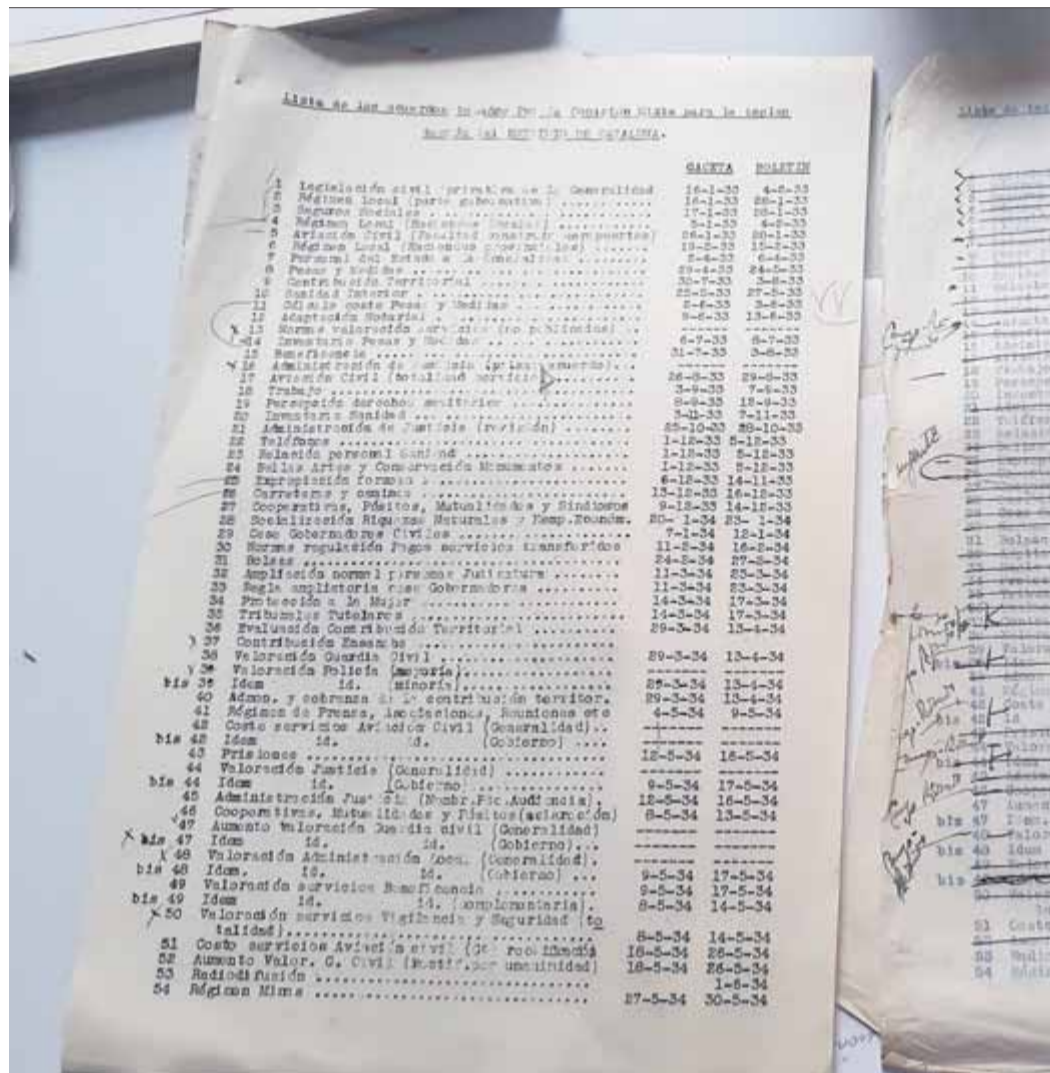
La mina Canta, a la Vajol, va acollir la documentació i també obres d'art

rís el 1956. Que aquest llegat es trobi a 2.000 quilòmetres de Madrid és un acte de resistència. "Vam tenir una baralla amb Madrid... És que això són papers de l'Estat! És un país curiós, aquest, amb papers dispersos per tot arreu, crec que no hi ha cap país amb més papers que aquest!", ironitza Medina. Si bé agraeix l'ajuda de la vicepresidenta Carmen Calvo a l'hora de negociar amb França una sortida

dels papers, Medina es veu com un "un perifèric" que desafia el centralisme.

Per Negrín, els papers eren la justificació de tot, i d'aquí aquest viatge en què l'investigador anota cada etapa: Madrid, València, Barcelona, la mina Canta, Pau i finalment Marsella, per ser entregats al cònsol de Mèxic. I en el cas de la mina Canta, a la Vajol, s'hi atura: "Negrín, que s'endú tot durant tot el recorregut perquè entre altres coses és ministre d'Hisenda, ordena al seu fill gran, que era metge com ell, construir en una mina de talc del Pirineu l'espai per als quadres que vindran del Museu del Prado, la seva documentació i la seva biblioteca". La mina de la carretera de Maçanet de Cabrenys a la Vajol serà un dels últims arxius de tot el que més tard viatjarà a França o serà embarcat al vaixell *Vita* rumb a Mèxic. I això que des del 1937 Francisco Franco té un presoner d'excepció: el pare de Negrín.

Gràcies a l'impuls de la neta, Carmen Negrín, i al finançament del Cabildo Insular de Gran Canària, però sobretot a la tenacitat

Índex de transferències a la Generalitat fins al 1934 que la comissió de revisió de l'Estatut examinarà. José Medina és l'ànima de la Fundació Negrín ■ DAVID PORTABELLA

de l'equip investigador de Medina, el primer 155 aplicat a Catalunya pot ser ara objecte d'estudi. Qui lidera l'estudi del material és Candelaria González, catedràtica de la Universitat de Las Palmas i investigadora principal de la Càtedra Juan Negrín. "El que trobem és documentació tant de la comissió mixta que funciona del 1932 al 1934 i que gestiona els traspasos de competèn-

cies, com de la comissió de revisió que treballarà a partir dels fets d'octubre i fins al 1935. I el que fa aquesta comissió és utilitzar la documentació de la comissió mixta [vegeu l'índex a la fotografia] que ha permès el desplegament de l'Estatut i examinar punt per punt si es mantenen les competències o no, si es mantenen les assignacions pressupostàries o no", relata la historiadora

Candelaria González, al capdavant d'un equip d'història contemporània. Quan acabi l'escanejat i la digitalització, el contingut podrà ser analitzat a fons a partir del setembre. Entre els papers arribats hi ha també un expedient dels judicis del POUM.

Debats del 34 i actuals
Després de tenir a les mans el primer 155, González hi veu debats de ple-

L'APUNT

“La figo vus fai a tuts!”

Emili Bella

Diu que, dues setmanes després, la Casa de Sa Majestat el Rei ha trobat l'emèrit. L'ha trobat després de rastrejar un triangle de les Bermudes amb vèrtexs a Sanxenxo, a la mítica *playa Bávaro d'Amor a primera vista* i als Emirats Àrabs Units. No ha transcendit si l'ha localitzat amb barnús a la piscina municipal d'Abu Dhabi ni si li ha recomanat que no torni, per la cosa de res-

tringir la mobilitat en temps de virus i corones. És també una incògnita si la plebs li continua pagant els trasllats, però el que és segur és que al seu fill sí que li paguem les vacances. Com se'n poden dir vacances quan no es treballa? Des del retir daurat, el vell Borbó, com l'Aleix de les Tòfones d'Elis sots feréstecs, es gira i ens diu: “La figo vus fai a tuts!”

De l'or de Moscou al sí al pla Marshall

LLEGAT • La Fundació Negrín custodia els llibres de comptabilitat que acrediten que no es va quedar res malgrat la mentida franquista **POLÈMIC** • Va defensar la recepció de diners nord-americans el 1948 tot i Franco per no castigar el poble

David Portabella
LAS PALMAS

José Medina, l'anima de la Fundació Negrín, convida a passar a la sala climatitzada a vint graus que conserva el llegat del president de la República, amb documentació que inclou des de la comptabilitat financera pròpia d'un ministre d'Hisenda (del 4 de setembre de 1936 al 5 d'abril de 1938) al govern de Francisco Largo Caballero fins a mapes de la batalla de l'Ebre. I Medina guarda uns segons de silenci, agafa un volum i l'obre amb tota la cura del món. “I aquí tenim la joia de la corona... L'or de Moscou! Aquí hi ha tots els diners de l'or de Moscou i en què es van gastar”, etziba. “Una de les grans mentides del franquisme! Quin disbarat dir que se'l va quedar! Ell era d'una família de les més riques de la burgesia canària i tenia un sentit de l'honestetat...”, s'indigna Medina, a qui els avis li ordenaven: “Menja lleties, perquè ho diu Don Juan.”

Medina posa context a la joia: “És el llibre oficial dels comptes de l'or de Moscou. Aleshores no hi havia ordinador i aquí apareix tot detallat en dòlars, lliures, i tot amb valor de l'or segons Londres, que aleshores era el canvi oficial. Don Juan no va tocar mai l'or, donava ordres i prou”, argumenta Medina sobre l'autorització del Consell de Ministres a l'octubre del 1936.

Negrín patiria, el març del 1939, el cop d'estat de Segismundo Casado amb la col·laboració de Julián Besteiro. Revisar avui els textos del 1939 d'aquest home poliglòt —parlava anglès, francès i alemany— mostra un cervell lúcid sobre el futur d'Europa. “La bogeria de les nacions invasores va induint a l'opinió pública mundial que potser és a prop el dia que poderosos pobles siguin reclosos en un nou gueto”, alerta l'1 de gener del 1939 al poble nord-americà, i el pas del temps ho confirmarà. “El resultat

La Fundació Negrín és al barri de La Vegueta de Las Palmas ■ DAVID PORTABELLA

de la lluita a Espanya decidirà el que ha de ser Europa i marcarà el rumb del món en el futur. La història serà inexorable amb aquells homes d'estat que hagin tancat els seus ulls a l'evidència, i amb els que per indecisió hagin deixat posar en risc els principis de tolerància, convivència, llibertat i sana moral que inspiren la democràcia”, escriu el 6 de gener del 1939 per carta a Franklin D. Roosevelt, presidents dels Estats Units.

Malgrat ser crític amb la política

internacional, Negrín desafiarà els convencionalismes donant suport a la recepció del pla Marshall tot i que els diners caiguin en l'Espanya de Franco. “L'exclusió del meu país del pla Marshall no debilitaria les urpes del règim de Franco, sinó que comportaria greus patiments al poble espanyol”, defensa l'abril 1948 a contracorrent de molts. El pare de la frase “resistir és vencer”, expulsat del PSOE el 1946 per Indalecio Prieto, moria el 12 de novembre del 1956 a París. ■

na actualitat: “En el debat de la comissió de revisió hi ha apareix la Guàrdia Civil, carreteres, aeroports, Hisenda, impostos, sanitat...”. “I en molts casos hi tenim actes finals en què apareix una votació; quan no hi ha acord entre els que consideren que la competència és suficient i els que no, aleshores hi ha votacions a la comissió de revisió”, detalla.

Si l'Estatut del 2006 es

va estavellar contra el Tribunal Constitucional el 2010, el de Núria no va tenir un camí més plaçid: va topat amb els radicals i la CEDA i amb la suspensió del 1935 per part de Lerroux. Companys seria jutjat i caldria esperar al triomf del Front Popular en les eleccions del 16 de febrer de 1936 perquè el president i el seu govern fossin amnistiats i perquè l'Estatut fos rescatat. ■

VOL VIURE EN
#CATALUNYALLIBERTAT

Argimon insta a recuperar llibertats passada la Covid

El secretari de Salut Pública admet “tics autoritaris” pel confinament, això sí “necessari”, que ara caldrà superar ■ Confirma que els vulnerables i el personal essencial tindran prioritat en la vacuna

Òscar Palau
PRADA

El secretari de Salut Pública, Josep Maria Argimon, va admetre ahir que el confinament dictat per fer front a la pandèmia pot haver “portat la idea de pèrdues de llibertats individuals i col·lectives”, i fins i tot de “tics autoritaris”, i va fer una crida a “estar amatents per recuperar-les totes i fer-les clarament efectives” quan s’hagi superat la crisi sanitària. “El que ara ens pot semblar necessari, i ho és, d’aquí a uns mesos si tenim vacuna ja no ho serà”, va apuntar en la lliçó inaugural de la 52a Universitat Catalana d’Estiu de Prada.

El també director de l’ICS va reflexionar que de la crisi només se’n sortirà “de manera solidària”, i que caldran “totes les eines de país” per combatre les desigualtats socioeconòmiques que generarà. A més, creu que Europa s’ha de preguntar “què vol ser

Josep Maria Argimon, ahir, en la inauguració de la Universitat Catalana d’Estiu ■ J.M. MONTANER

com a societat”, si de serveis o industrial per fabricar mascaretes, per exemple, i també va ser autocrític pel retard en la reacció occidental quan el virus era a la Xina. “Va ser un punt de supèrbia, no ens ho acabàvem de creure, però dels errors se n’apren i en surts enfortit”, va indicar.

El secretari de Salut,

que després de l’acte va assegurar que la tardor “no serà senzilla” i seguirà la política de cribratges massius, va avançar que les primeres dosis que arribin d’una vacuna de la Covid-19 a Catalunya seran “evidentment” per a les persones més vulnerables, entenent-hi la gent gran o amb una certa condició mèdica, i personal essen-

cial. “A escala europea encara no està definit ni detallat en un document, però tots sabem que serà aquesta franja”, va explicar. “A partir d’aquí anirem afegint en funció de la disponibilitat”, va aclarir. La Generalitat treballa amb la previsió que puguin arribar a partir de la primavera. Argimon també va negar “cap topada de criteri” amb Edu-

Casassas: “Era l’única opció”

El rector de la UCE, Jordi Casassas, va inaugurar una cita que manté la majoria d’actes a Prada, però a porta tancada i emesos per internet. “Amb aquest format perdem bona part de l’essència de col·laboració i contrast presencial, però és l’única possibilitat que tenim... Era això o deixar l’edició en blanc”, va justificar. Segons ell, les “angúnies habituals” han estat més grans, però han aprofitat “l’oportunitat discapada” de seguir.

cació, amb qui es reunirà dijous, arran de les mesures dictades per tornar a les aules. “Treballem per un tema cabdal, i estem tots al mateix vaixell”, va manifestar. Segons ell, la reunió servirà per afinar aspectes “tècnics i operatius” com la sectorització d’escoles i CAP o preparar els sistemes informàtics per saber com fluïrà la informació. ■

OPINIÓ

Lluís Falgàs

La demora electoral

El calendari electoral continua sent una incògnita plena de dubtes i pendent d’una inhabilitació per desobediència del president Torra. La vista està prevista per al 17 de setembre, i Manuel Marchena no preveu fer servir més de dues setmanes per resoldre-la. A tots els partits, en el fons, els va bé la demora. Teòricament tothom està a punt i preparat. A la pràctica, ara mateix, els partits polítics no saben què pot passar en unes eleccions amb les conseqüències socials i econòmiques de la pandèmia. Ningú té clar encertar-la amb el seu candidat. No hi ha dubte que Puigdemont serà el favorit malgrat que només podrà governar a distància, i aquest fet continua inquietant els seus fidels. Tampoc podrà governar Oriol Junqueras i es dona com a fet que Pere Aragonès encapçalara la llista d’ERC tot i que les llistes dels republicans encara no estan tancades. Ni tampoc les de JxCat, pendents, entre altres qüestions, d’una candidatura o d’un candidat que pugui exercir. El temps de la demora electoral és favorable a socialistes, Ciutadans i PP, com també per a la CUP i per als comuns. El panorama general fa que interiorment en els partits polítics es recorri al clàssic de “qui dies passa anys empeny”. Hi ha massa dubtes per anar a unes eleccions catalanes. Alguns experts en demoscòpia avisen que en les pròximes eleccions al Parlament hi poden haver sorpreses en la política degudes a l’actual crisi sanitària. Tothom té clar que estem en una època clau i que la política ha de canviar de registre. No ha de ser temps d’estratègies. Es vol saber què passarà amb el curs escolar, amb la regulació del teletreball i amb els que han quedat sense feina i no cobren. Respostes que per contestar des del govern i des del Parlament hauria d’haver-hi una capacitat de maniobra que ara mateix no existeix.

En la recta final la decisió sobre l’acta de Junqueras

ERC confia que el TGUE emetrà una sentència definitiva abans de final d’any

Ò. Palau
PRADA

ERC confia que el Tribunal General de la Unió Europea (TGUE), òrgan d’última instància, emeti una sentència sobre si Oriol Junqueras pot assumir l’acta d’eurodiputat “al setembre, o en tot cas abans de final d’any”, segons va explicar ahir l’eurodiputada Diana Riba a Prada, on va participar en les jornades que organitza la Fundació Josep Irla en el marc

de la Universitat Catalana d’Estiu (UCE). Riba va explicar que, de fet, el TGUE “ja hauria d’haver sentenciat” arran del recurs interposat per la defensa perquè es fes efectiva la sentència del Tribunal de Justícia de la UE (TJUE) al desembre, que declarava que Junqueras ja era eurodiputat de ple dret des que van ser proclamats els resultats al juny –fet que de retruc possibilita que avui ho siguin Carles Puigdemont, Toni Comín i Clara Ponsatí–, però finalment el Tribunal Suprem va decidir comparèixer per aportar més proves, i això ha fet allargar la decisió.

En paral·lel, hi ha una

denúncia posada contra la mesa del Parlament Europeu, després que decidís fer efectiva la resolució del Suprem que negava la condició a Junqueras perquè ja estava inhabilitat quan va resoldre el TJUE. “Els processos són clars, i l’ordre estipulat no s’ha respectat, se l’ha sentenciat sense haver-se-li aixecat abans la immunitat”, reblava Riba, que sosté que una sentència favorable anul·laria el judici de l’1-O i obligaria a repetir-lo per a Junqueras. A més, en aquest cas, Jordi Solé, que per cert va assumir l’acta d’eurodiputat sense jurar la Constitució, la retornaria també al líder d’ERC. ■

Diana Riba, ahir a l’UCE de Prada ■ JOSEP MARIA MONTANER

“Cal donar suport a Escòcia”

En la seva xerrada sobre “independentisme i europeisme exigent”, Riba va advocar per donar suport a un segon referèndum a Escòcia, per després ajudar-los, si surt que sí, a tornar a la UE, on llavors podrien aconseguir els seus favors. “Hem d’ocupar-nos que l’aconsegueixin també; les fronteres es mouen i la se-

güent pot ser la nostra”, justificava. “Cal veure quines eines ens dona Europa per seguir el projecte independentista, i entendre quines cartes té per saber com hi podem jugar”, reflexionava Riba. “Europa és un club d’estats, i ens toca jugar dins de l’estat on ens toca viure abans d’arribar a altres solucions”, conclouia.